



Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Onderwijs Wijzer, Zoetermeer

Toezicht Jeugdigen in Jeugdhulp (JIJ)

Rapport Onderwijs Wijzer

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Medewerkers vinden het mooi om een bijdrage te kunnen leveren aan het op de rails krijgen van het leven van jonge kinderen. Zij worden geënthousiasmeerd door de visie welke door de bestuurder wordt uitgedragen.

Ze zijn planmatiger gaan werken om dit te realiseren waardoor er ook meer educatieve momenten worden aangeboden.

Medewerkers weten dat ze onvoldoende zijn toegerust om de specifieke schoolse vaardigheden aan te leren. Ze maken daarvoor al meer gebruik van de onderwijsassistenten en zien dat er nog meer vanuit onderwijsprofessionals nodig is om de stap, terugkeer richting een passende uitstroomperspectief te realiseren. Vooral wanneer het uitstroomperspectief onderwijs is.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

De werkwijze en de hierbij behorende methodiek wordt aan alle medewerkers aangeboden waardoor er vanuit de missie, visie en werkwijze gehandeld wordt. Punten die hierbij horen zijn: Investeren in personeel middels trainingen, bekwaam personeel middels EVC-trajecten en op werven, dossiers op orde, goede samenwerking met de bijbehorende verantwoordelijkheid van de stamschool en het samenwerkingsverband, verplichte intervisie, PDCA-cyclus doorvoeren op elk niveau binnen de organisatie, acties naar aanleiding van risico-taxaties en incidenten, aan de in- en exclusiecriteria houden, opschalen naar aanleiding van de ernsttaxatie, verwachtingen goed managen.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Planmatige en doelgerichte hulp welke gericht is op de terugkeer richting een passend uitstroomperspectief. Dit kan zijn: vervolgonderwijs, loonvormende arbeid, (arbeidsmatige) dagbesteding of een vorm van behandeling. Op basis van de bevindingen kan het perspectief onderbouwd worden en aan de jeugdige concreet worden gemaakt wat hij moet leren, waarom en wat het hem gaat opleveren. De jeugdige krijgt een actievere rol in zijn leerproces en het ingroeiproces voor het onderwijs zal meer fases kennen zodat de jeugdige ook voelen dat ze groeien en gaan werken aan de volgende stap. Ouders worden meer meegenomen in het traject en kunnen zo sneller een aanmelden voor een passende vervolgplek.

Conclusie van de inspectie

Op basis van het onderzoek dat de inspectie in september 2023 bij Onderwijs Wijzer heeft uitgevoerd, concludeert de inspectie bij een meerderheid van de normen tekortkomingen in de kwaliteit. Een groot deel van deze tekortkomingen is begin 2022 ook geconstateerd.

De bestuurder heeft tijdens het gesprek dat de inspectie met haar voerde aangegeven te gaan werken aan de kwaliteit van de zorg en gaat daarbij externe deskundigheid betrekken, onder andere een recent aangestelde interim-bestuurder.

Doordat er al langer sprake is van tekortkomingen en door de aard van de tekortkomingen heeft de inspectie, ondanks de komst van een interim-bestuurder, beperkt vertrouwen in de zelfstandige verbeterkracht van Onderwijs Wijzer en wil zij daarom nauwlettend in de gaten houden hoe Onderwijs Wijzer de verbeteringen in de organisatie gaat doorvoeren. Daartoe stelt de inspectie Onderwijs Wijzer voor een periode van zeven maanden onder verscherpt toezicht.



1 Inleiding

Op 12 september 2023 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: Inspectie) onaangekondigd toezicht uit bij Onderwijs Wijzer.

Aanleiding

In januari en februari 2022 voerde de inspectie toezicht uit bij Onderwijs Wijzer. Uit dit onderzoek kwamen verschillende verbeterpunten. Onderwijs Wijzer pakte een aantal verbeterpunten direct op en maakte een verbeterplan voor de overige verbeterpunten. De bestuurder van Onderwijs Wijzer stelde zich reflectief op en het verbeterplan van de organisatie voldeed aan de eisen van de inspectie. Daarom vertrouwde de inspectie erop dat de bestuurder de verbetermaatregelen zou implementeren en sloot het toezichttraject af.

In de periode van oktober 2022 tot en met juni 2023 kreeg de inspectie verschillende meldingen over Onderwijs Wijzer, voornamelijk van (ex-)medewerkers. De melders hadden zorgen over de kwaliteit van de hulp van Onderwijs Wijzer en over de wijze waarop de organisatie werd aangestuurd. In juni 2023 ging de inspectie met de bestuurder in gesprek over de meldingen. Onderwijs Wijzer bleek inmiddels verhuisd naar een andere locatie en had een groei doorgemaakt naar bijna drie keer zoveel cliënten als tijdens het toezicht begin 2022. De meldingen, het gesprek met de bestuurder en de rondleiding over de locatie maakten dat de inspectie er niet gerust op was dat de verbetermaatregelen uit 2022 voldoende doorgevoerd waren binnen de organisatie. Dit in combinatie met het feit dat de organisatie zowel in aantal cliënten als in aantal medewerkers een grote groei had doorgemaakt was aanleiding voor de inspectie om opnieuw een toezichtbezoek uit te voeren.

Doel van het toezicht was om te bepalen of Onderwijs Wijzer verantwoorde hulp biedt.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader 'Het JIJ-kader'. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur. Omdat er begin 2022 uitgebreid toezicht is uitgevoerd bij Onderwijs Wijzer heeft de inspectie ervoor gekozen het huidige toezicht uit te voeren aan de hand van een beperkt aantal normen. Op basis van de uitkomsten van het toezicht in 2022 en de signalen die de inspectie sindsdien ontving zijn voor dit toezicht normen uit de thema's ontwikkelingsgerichte hulp en de deskundige hulpverlener geselecteerd. Uit het thema goed bestuur zijn alle normen getoetst.

Het volledige toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

Beschrijving Onderwijs Wijzer

Onderwijs Wijzer staat als vennootschap onder firma (vof) bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als Jeugdcliniek Zoetermeer onder nummer 72261781. De handelsnaam van Jeugdcliniek Zoetermeer is Onderwijs Wijzer. De vof heeft twee vennoten. De bestuurder geeft aan dat zij de enige bestuurder is en de tweede vennoot geen rol heeft in de aansturing van de organisatie.

Ten tijde van dit toezicht bood Onderwijs Wijzer hulp aan 52 jeugdigen in de leeftijd van vier tot en met zeventien jaar. De hulp wordt gefinancierd vanuit de Jeugdwet. De jeugdigen komen meerdere malen per week op de locatie van Onderwijs Wijzer. De jeugdigen van Onderwijs Wijzer zijn vanwege hun complexe gedragsproblematiek vastgelopen in het onderwijs en daardoor thuis komen te zitten. In 2022 opende Onderwijs Wijzer ook een kleutergroep met jeugdigen vanaf vier jaar die vanwege hun problematiek niet werden aangenomen op basisscholen. Doel van Onderwijs Wijzer is om jeugdigen middels begeleiding klaar te stomen voor regulier of speciaal onderwijs. Medewerkers bieden 1-op-1 begeleiding of begeleiding in kleine groepjes in een schoolse setting om jeugdigen voor te bereiden op de overgang (terug) naar onderwijs. De jeugdigen zijn onderverdeeld in onderbouw, middenbouw en bovenbouw en aan iedere bouw is een locatiecoördinator verbonden. Hiernaast zijn er 36 begeleiders die worden ingezet bij Onderwijs Wijzer, drie onderwijsassistenten en drie gedragswetenschappers, een muziektherapeut, een beeldend therapeut, vier PMT-therapeuten en een kunstenaar die kunstlessen en technieklessen geeft. Er is een docent die op afstand digitaal contact heeft met de onderwijs assistenten om hen te ondersteunen. Verder is net voor het toezicht een intern begeleider aangesteld en een tweede docent. Deze docent geeft instructies ten behoeve van de leesvaardigheid aan een groepje jeugdigen. Ook is er een diagnostisch assistent en zijn er twee GZ-psychologen waarvan één de supervisie voor de gedragswetenschappers verzorgt en de andere diagnostiek uit voert. Indien nodig kan een cognitieve gedragstherapeut betrokken worden. Hiernaast zijn een schoolpsycholoog en een remedial teacher bij een aantal jeugdigen betrokken. De medewerkers zijn aan Onderwijs Wijzer verbonden via een payroll-constructie, via een uitzendbureau of als zzp'er.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

Verbetering is noodzakelijk op de volgende normen:

- De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving (norm 1.5)
- Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen (norm 2.1)
- Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders (norm 2.2).
- Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht (norm 2.3).
- Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's. (norm 2.5).
- De bestuurder stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal. (norm 3.1).
- De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp. (norm 3.2).
- De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp. (norm 3.3).

De inspectie ziet op bijna alle getoetste normen tekortkomingen waarvan een groot deel ook al in 2022 als niet voldoende werd beoordeeld. De inspectie concludeert dat het Onderwijs Wijzer niet is gelukt om te voldoen aan alle verbeterpunten die genoemd zijn na het toezicht in januari en februari 2022 en de toen opgelegde verbetermaatregelen blijvend effectief uit te voeren. Tijdens het inspectiebezoek in september 2023 is opnieuw gebleken dat de organisatie en kwaliteit van jeugdhulp niet voldoet aan de eisen die hieraan gesteld worden. Het ontbreekt onder andere op meerdere vlakken aan goede registratie van informatie, waardoor het onvoldoende mogelijk is in voldoende mate te acteren op (veiligheids)risico's van jeugdigen, om de voortgang van de hulp te bewaken en te leren. Onderwijs Wijzer voldoet daarnaast niet aan de norm van de verantwoorde werktoedeling en beschikt niet altijd tijdig over een actuele VOG van medewerkers. Tevens zijn medewerkers niet altijd voldoende toegerust op de onderwijstaak die zij hebben, omdat zij niet allen geschoold worden in de methodiek en voldoende worden aangestuurd en begeleid. Daarnaast is bij een deel van de kinderen geen of geen SKJ-geregistreerde gedragsdeskundige verbonden terwijl de problematiek van de kinderen hier wel om vraagt. Ook past Onderwijs Wijzer vrijheidsbeperkende maatregelen toe terwijl dit niet is toegestaan in de open jeugdhulp. Dit alles bij elkaar ziet de inspectie als mogelijk risico voor de continuïteit, kwaliteit en veiligheid van zorg.

Vervolg






In een gesprek met de bestuurder en de recent aangestelde interim-bestuurder op 12 oktober 2023 heeft de inspectie de zorgen besproken. De bestuurder heeft toegezegd dat er direct maatregelen zijn genomen waardoor de vrijheidsbeperking die de inspectie aantrof, niet meer wordt toegepast. De interim-bestuurder gaat de bestuurder ondersteunen in het doorvoeren van de verbetermaatregelen en gaat zorgen voor een duurzame bestuurlijke inrichting van de organisatie.

Bovenstaande inzet en de goede intenties binnen Onderwijs Wijzer maken, samen met het feit dat Onderwijs Wijzer een interim-bestuurder heeft aangetrokken die zich tot in ieder geval mei 2024 aan Onderwijs Wijzer verbindt, dat de inspectie enig vertrouwen heeft dat de aanbieder de verbeteringen, ondanks het feit dat ze dat eerder niet deed, nu wel zal doorvoeren. Omdat er al langer sprake is van tekortkomingen, vanwege de aard van die tekortkomingen en vanwege het feit dat het vertrouwen van de inspectie in de verbeterkracht beperkt is, zal de inspectie Onderwijs Wijzer gedurende zeven maanden intensief volgen in een verscherpt toezicht. De inspectie verwacht dat daarmee de jeugdhulp in die zeven maanden op orde gebracht zal worden.

In de periode van het verscherpt toezicht kan de inspectie Onderwijs Wijzer zowel aangekondigd als onaangekondigd bezoeken voor een inspectie. Ook kan zij op andere wijze vinger aan de pols houden. Als onderdeel van het verscherpt toezicht verwacht de inspectie dat Onderwijs Wijzer allereerst werkt aan een verbeterplan en dat zij dit binnen drie weken toestuurt. De inspectie zal dit plan toetsen op realisme, ambitie en volledigheid en op basis daarvan bepalen hoe zij haar verscherpt toezicht verder vormgeeft.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

-  *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
-  *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
-  *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
-  *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
-  *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.



Beeld



Eigen regie



Respect





**Sociaal
netwerk**





**Gezonde
ontwikkeling**





Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.	



De inspectie heeft deze norm in dit toezicht niet beoordeeld.

Norm 1.2		Oordeel
	Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.	



De inspectie heeft deze norm in dit toezicht niet beoordeeld.

Norm 1.3		Oordeel
	Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.	

De inspectie heeft deze norm in dit toezicht niet beoordeeld.

Norm 1.4		Oordeel
	Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.	

De inspectie heeft deze norm in dit toezicht niet beoordeeld.

Norm 1.5		Oordeel
	De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.	

Medewerkers vertellen de inspectie dat het vastpakken en vasthouden van jeugdigen sinds het toezicht begin 2022 veel minder voorkomt. Medewerkers vertellen dat het hen beter lukt om te de-escaleren. Medewerkers geven aan dat de afspraak is dat als zij de spanning bij een jeugdige zien oplopen ze met een jeugdige naar de gang gaan, waar een houten kasteel staat waar de jeugdige

dan even kan spelen en ontprikkelen. Hierna gaat de medewerker met de jeugdige in gesprek. Medewerkers vertellen dat dit vaak goed helpt en dat de jeugdige daarna weer naar de klas kan. Ondanks dat vastpakken en vasthouden minder voorkomt hoort de inspectie van medewerkers nog over meerdere situaties waarin een jeugdige is vastgepakt en vastgehouden zonder dat er sprake was van een noodsituatie. Bij in ieder geval één situatie waarin een jeugdige is vastgepakt maakt de inspectie uit het dossier op dat er, voorafgaand aan het vastpakken, niet is gehandeld volgens het signaleringsplan van de jeugdige.

Op de verdieping van de kleuters is een 'snoozle kamer'. Deze kamer is bedoeld om jeugdigen die het nodig hebben te laten ontprikkelen. Een aantal medewerkers geeft aan dat de afspraak is dat een jeugdige niet alleen in de ruimte zit, maar dat er een begeleider bij moet blijven. Andere medewerkers geven echter aan dat het voorkomt dat een jeugdige alleen in de ruimte wordt geplaatst. Een begeleider gaat dan steeds na een aantal minuten kijken hoe het gaat met de jeugdige. Kort voor het toezicht zijn er ramen in de deuren geplaatst, daarvoor was het een afgesloten kamer, zonder raam.

Tijdens de rondleiding ziet de inspectie een lege kamer waar jeugdigen (zonder begeleiding) aan het voetballen zijn. Medewerkers vertellen dat jeugdigen hier mogen rondrennen en voetballen als zij daar behoefte aan hebben. De inspectie ziet dat de kamer een systeemplafond heeft waarvan meerdere plafondplaten los zitten en er half uithangen. Tijdens de rondleiding zag de inspectie tevens enkele stopcontacten afgeplakt met verpakkingstape.

Verbeterpunten

- Op basis van hoofdstuk 6 van de Jeugdwet is voor het inzetten van vrijheidsbeperkende maatregelen buiten de gesloten jeugdhulp geen wettelijke grondslag. Er moet sprake zijn van een wettelijke grondslag om vrijheidsbeperkende maatregelen en/of verplichte/gedwongen zorg toe te passen. Wel kan het nodig zijn om in het geval van een acute noodsituatie direct gevaar af te wenden met een vrijheidsbeperkende maatregel. Mocht van een noodsituatie sprake zijn, dan verwacht de inspectie dat Onderwijs Wijzer hiervoor dezelfde zorgvuldigheidseisen hanteert als voor jeugdigen met een gesloten machtiging in de JeugdzorgPlus. De huidige inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen zoals vastpakken en vasthouden en afzonderen strookt niet met de wettelijke eisen die hieraan worden gesteld. De inspectie verwacht dat Onderwijs Wijzer het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen direct afbouwt en zoekt naar alternatieven. Wanneer vrijheidsbeperkende maatregelen herhaaldelijk bij een jeugdige moeten worden toegepast vanwege acute noodsituaties, dan is het noodzakelijk om af te wegen of de geboden hulp voor deze jeugdige wel passend is en wat er nodig is om meer passende hulp binnen de wettelijke kaders te bieden.
- Zorg dat alle medewerkers zijn geschoold in het op een juiste manier vroegtijdig interveniëren om de spanning te verminderen (de-escalerend handelen).
- Gebruik van een rustruimte is alleen toegestaan als een jeugdige dit zelf wil en als er een medewerker is die nabijheid biedt.

- Breng in kaart, eventueel door een daarvoor onafhankelijk en gespecialiseerd bureau, welke fysieke veiligheidsrisico's er zijn in het pand en ondernem vervolgens passende actie om de geconstateerde veiligheidsrisico's weg te nemen.



Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.



Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1	Oordeel
 <p>Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.</p>	



In de vijf cliëntdossiers die de inspectie heeft ingezien is een risico-inventarisatie opgenomen. In één van de dossiers is de risico-inventarisatie niet navolgbaar ingevuld. Uit het dossier en de gesprekken met medewerkers blijkt bij deze jeugdige sprake te zijn van een veiligheidsrisico die niet in de risico-inventarisatie is opgenomen. In geen van de dossiers is uitgewerkt wat de geconstateerde veiligheidsrisico's betekenen voor de begeleiding van Onderwijs Wijzer en hoe er bij Onderwijs Wijzer wordt gewerkt aan het verminderen van de veiligheidsrisico's. De bestuurder vertelt dat er een risico-inventarisatie uitgevoerd moet worden voor aanvang van de hulp, na de observatieperiode van zes weken, na incidenten en ongeveer na ieder half jaar om te controleren of de geïnventariseerde risico's nog actueel zijn. Uit het dossieronderzoek en de gesprekken met medewerkers blijkt dat dit niet voor alle jeugdigen wordt gedaan.

Uit gesprekken met medewerkers blijkt dat zij zelf de risico-inventarisatie invullen en dat het afhankelijk is van de betrokkenheid en beschikbaarheid van de gedragswetenschapper in hoeverre deze betrokken is bij het meedenken met of controleren van de risico-inventarisatie.

Een aantal medewerkers geven aan dat zij niet altijd voldoende op de hoogte zijn van de veiligheidsrisico's van de jeugdigen en dat dit hen belemmert in hun begeleiding aan de jeugdigen.

Verbeterpunten

- Zorg dat per jeugdige risico's in kaart worden gebracht (inventarisatie) en werk uit (taxeer) wat deze risico's betekenen voor de begeleiding van Onderwijs Wijzer en hoe er bij Onderwijs Wijzer wordt gewerkt aan het verminderen van de veiligheidsrisico's. Dit alles door een medewerker die bekwaam en bevoegd is om dit te doen.
- Zorg dat risico's opnieuw worden geïnventariseerd en getaxeerd na incidenten en bij evaluaties van de hulp.

Norm 2.2		Oordeel
	Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.	

Uit gesprekken met de bestuurder en medewerkers blijkt dat bij het grootste deel van de jeugdigen de verwachting is dat zij zullen uitstromen naar onderwijs, deze jeugdigen hebben een stamschool. Voor iedere jeugdige geldt dat er een leerlijn dient te zijn met concrete doelen gericht op onderwijs. De verantwoordelijkheid hiervoor is belegd bij de stamschool. Voor de jeugdigen die een onderwijsvrijstelling hebben heeft Onderwijs Wijzer dit geregeld via IVIO vertelt de bestuurder. Onderwijs Wijzer dient uit te werken hoe er bij Onderwijs Wijzer gewerkt wordt aan het behalen van de doelen.



Uit gesprekken met medewerkers blijkt dat zij onvoldoende weten wat een jeugdige gezien zijn leeftijd zou moeten kunnen, hoe hier het beste naar toegewerkt kan worden en naar welke vorm van onderwijs zij zullen uitstromen. Ook vertellen medewerkers dat zij niet altijd weten of ze de juiste dingen inzetten, bijvoorbeeld wat betreft leren lezen en leren leren. De bestuurder geeft aan dat kort voor het toezicht een intern begeleider is aangesteld die twee dagen per week op locatie zal zijn om informatie te geven over instructievormen en didactische vraagstukken.

Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat er slagen zijn gemaakt in het planmatig en gestructureerd begeleiden van de jeugdigen. De jeugdigen volgen allemaal eenzelfde dagstructuur waarbij, afhankelijk van of het een halve of hele schooldag is, er twee of drie onderwijsmomenten worden aangeboden van ieder 30 à 40 minuten. De bestuurder geeft aan dat, afhankelijk van of het een halve of hele schooldag is, er drie of vijf onderwijsmomenten worden aangeboden. Jeugdigen werken dan aan opdrachten die zij van hun stamschool krijgen. Jeugdigen zonder stamschool volgen een onderwijsprogramma bij IVIO. De begeleiders helpen de jeugdigen bij opdrachten. Als een begeleider vragen over opdrachten niet kan beantwoorden worden deze opdrachten 'opgespaard' voor de onderwijsassistent. De onderwijsassistent gaat dan met deze opdrachten met de jeugdige aan de slag.

Medewerkers geven aan dat er jeugdigen zijn die gebaat zijn bij de korte leermomenten en vanuit problemen in hun aandachtsspanne langere momenten niet aankunnen. Daarnaast zijn er, aldus medewerkers, ook jeugdigen die op dit moment minder onderwijsmomenten hebben dan zij aankunnen.

Verbeterpunten

- Zorg dat per jeugdige concrete doelen worden geformuleerd, afgestemd op diens leerlijn. Zorg hierbij dat, in afstemming met de stamschool, per jeugdige sprake is van ingroei in onderwijstijd, -plek en -stof. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Onderwijs Wijzer en de stamscholen.
- Zorg dat er sprake is van maatwerk in de begeleiding bij Onderwijs Wijzer om ingroei in onderwijs zo goed mogelijk te bewerkstelligen.



Norm 2.3		Oordeel
	Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.	

Waar de zorgplannen ten tijde van het toezicht in 2022 werden opgesteld door de gedragswetenschappers, worden de zorgplannen nu opgesteld door de begeleiders. De gedragswetenschappers zijn wel eindverantwoordelijk voor de zorgplannen, geeft de bestuurder aan. Voor de zorgplannen van de jeugdigen in de onderbouw is dat de locatiecoördinator. Van de vijf cliëntdossiers die de inspectie inzag zaten in drie dossiers geen zorgplannen. Verder zat in één dossier een beperkt ingevuld plan waarin enkel een aantal lange termijndoelen waren opgenomen. In een ander plan was onnavolgbaar hoe en door wie aan de gestelde doelen wordt gewerkt. De bestuurder lichtte toe dat er onder andere therapie wordt ingezet om aan één van de doelen te werken. Dit was niet in het plan opgenomen.



De bestuurder geeft aan dat de methodiek die gebruikt wordt bij Onderwijs Wijzer 'Geef me de 5' is. Een aantal medewerkers geeft aan dat zij niet werken aan de hand van een bepaalde methodiek binnen Onderwijs Wijzer. Uit gesprekken met medewerkers blijkt dat niet alle begeleiders zijn getraind in de methodiek en dat zij niet allemaal weten wat de methodiek inhoudt.

Verbeterpunten

- Zorg dat er voor iedere jeugdige een zorgplan is waarin navolgbaar is opgesteld aan welke doelen wordt gewerkt. Neem daarbij op wie wat doet om de doelen te bereiken en evalueer regelmatig of bijstelling van doelen of de inzet om een doel te behalen nodig is.
- Zorg dat medewerkers voldoende methodisch onderlegd zijn en de methodiek toepassen op een manier die past bij de werkwijze van Onderwijs Wijzer.

Norm 2.4		Oordeel
	Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders	

De inspectie heeft deze norm in dit toezicht niet beoordeeld.

Norm 2.5		Oordeel
	Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's.	

Bij Onderwijs Wijzer zijn voor wat betreft de dagelijkse gang van zaken verschillende reflectiemomenten georganiseerd, zoals de wekelijkse casuïstiekbespreking in het commissie van begeleiding (cvb)-overleg en de debriefing (dag afsluiting) van de begeleiders en teamcoördinator. Uit gesprekken met de bestuurder en medewerkers komt naar voren dat er intervisie is georganiseerd, maar dat bijna geen enkele begeleider komt opdagen. De bestuurder geeft aan dat zij deelname aan intervisie verplicht heeft gesteld, maar dat dit niet heeft geholpen omdat medewerkers niet intrinsiek gemotiveerd zijn om intervisie te volgen.

Verbeterpunt

- Intervisie kan zorgen voor een vergroot leereffect en meer (zelf)reflectie. Zoek uit wat nodig is om medewerkers (intrinsiek) te motiveren om intervisie te volgen en zet hierop in.
- Overweeg (tijdelijk) een externe intervisiebegeleider in te huren om de intervisie op een juiste manier op te zetten.



Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.



In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.1	Oordeel
 <p>De bestuurder¹ stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal.</p>	

De visie vanuit Onderwijs wijzer is dat iedereen recht heeft op een passende plek in de maatschappij. Onderwijs Wijzer wil jeugdigen die zijn vastgelopen in het onderwijs en daardoor langdurig thuiszitten een plek bieden waar ze zich gehoord en gezien voelen, om vanuit daar te werken naar een terugkeer in het onderwijs. Net als vorig jaar hoort de inspectie van medewerkers terug dat de bestuurder deze visie uitdraagt en medewerkers hiermee enthousiasmeert voor het werk. Medewerkers geven aan dat zij het mooi vinden een bijdrage te kunnen leveren aan het op de rails krijgen van het leven van vaak nog jonge kinderen.

De bestuurder vertelt dat de organisatie ook vanuit deze visie, dat *ieder* kind recht heeft op een plek, is gegroeid het afgelopen jaar. De bestuurder ziet en hoort dat de problemen rond thuiszitters in de regio groot is. Daarnaast zijn er tijdens de coronaperiode nog meer jeugdigen uitgevallen op school en thuis komen te zitten, geeft de bestuurder aan. De bestuurder vertelt dat ze weet dat de kwaliteit van de hulp niet helemaal op orde is bij Onderwijs Wijzer, maar dat ze desondanks ervoor heeft gekozen om meer jeugdigen aan te nemen omdat deze jeugdigen anders thuis zouden zitten.



Middels de website www.jaarverantwoordingzorg.nl zag de inspectie dat Onderwijs Wijzer over de jaren 2020 en 2021 geen jaarrekening heeft aangeleverd. De bestuurder geeft aan dat zij niet wist dat jeugdhulpaanbieders verplicht zijn om dit te doen. De bestuurder dacht dat dit alleen voor aanbieders met een Wtzi-toelating gold.

Verbeterpunten

- De inspectie begrijpt de visie van Onderwijs Wijzer, maar verwacht dat bij elke nieuwe plaatsing wordt gekeken of Onderwijs Wijzer op dat moment nog in staat is passende hulp te bieden.
- Jeugdhulpaanbieders dienen ieder jaar maatschappelijke verantwoording af te leggen door een jaarrekening aan te leveren. Openbare jaarverantwoording hoort bij een goede

¹ Onder bestuurder wordt verstaan degene die eindverantwoordelijk is voor de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld ook een gezinshuisouder zijn.

bedrijfsvoering. Zo laat een organisatie zien hoe zij publiek geld besteedt en hoe zij de hulp hebben georganiseerd.

Norm 3.2		Oordeel
	De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.	

Uit de gesprekken met de bestuurder en medewerkers blijkt dat bij de jeugdigen van Onderwijs Wijzer sprake is van complexe problematiek. Hierbij is, volgens de norm van de verantwoorde werktoedeling, de inzet van SKJ-geregistreeerde, vakbekwame professionals noodzakelijk. Uit het aangeleverde medewerkersoverzicht blijkt dat van de zesendertig begeleiders die aan Onderwijs Wijzer verbonden zijn er twee SKJ-geregistreerd zijn. De drie locatiecoördinatoren zijn niet SKJ-geregistreerd. Acht medewerkers, waaronder de locatiecoördinatoren zijn aangemeld voor een EVC-traject om zich te kunnen laten registreren bij het SKJ. Medewerkers en de bestuurder geven aan dat de gedragswetenschappers eindverantwoordelijk zijn voor de hulp. Er zijn drie gedragswetenschappers aan Onderwijs Wijzer verbonden, die allen drie dagen per week werken. Een van de gedragswetenschappers heeft een master pedagogiek afgerond en is SKJ-geregistreerd. De andere twee gedragswetenschappers hebben een master psychologie in de richting volwassenen afgerond en zijn niet SKJ-geregistreerd.

Aan het overgrote deel van de jeugdigen in de onderbouwklassen is geen gedragswetenschapper verbonden, dit geldt ook voor jeugdigen met complexe problematiek, blijkt uit het dossieronderzoek. Voor deze jeugdigen vervult de aan de onderbouw verbonden locatiecoördinator de taken van de gedragswetenschapper, zoals de intake, het controleren van de zorgplannen, het aansluiten bij multidisciplinaire overleggen en het inschatten of een jeugdige aanvullende hulp nodig heeft. De locatiecoördinator heeft een mbo-zorgopleiding afgerond en is niet SKJ-geregistreerd.



Zoals in paragraaf 2.2 beschreven geven medewerkers aan niet altijd voldoende toegerust te zijn op de onderwijstaak die bij het werken bij Onderwijs Wijzer komt kijken, bijvoorbeeld bij het aanleren van leerstrategieën.

De inspectie heeft zes personeelsdossier gecheckt op de aanwezigheid van een VOG. Hieruit blijkt dat bij vijf medewerkers de VOG, bij de start van de werkzaamheden voor Onderwijs Wijzer ouder was dan drie maanden. In het zesde personeelsdossier, dat van de bestuurder zelf, was geen VOG opgenomen.

De bestuurder geeft aan dat er leerkrachten werken bij Onderwijs Wijzer. Maar uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat zij een zeer beperkte rol hebben binnen de organisatie en dat de jeugdigen bij Onderwijs Wijzer geen les krijgen van leerkrachten. Een aantal medewerkers geeft aan het niet voor alle ouders en verwijzers duidelijk is dat er geen onderwijs wordt geboden binnen Onderwijs Wijzer en dat er geen leerkrachten zijn die inhoudelijk met alle kinderen aan schooltaken werken.

Verbeterpunten

- Onderwijs Wijzer dient ervoor te zorgen dat van elke medewerker of persoon die niet-incidenteel in contact kan komen met jeugdigen of ouders, een VOG aanwezig is vóór aanvang van de werkzaamheden, die niet ouder is dan drie maanden.
- Zorg dat alle taken die volgens de norm verantwoorde werktoedeling toebedeeld moeten zijn aan SKJ-geregistreerde en vakbekwame medewerkers ook als zodanig belegd zijn.
- Wees naar jeugdigen, ouders en verwijzers duidelijk over welke hulp Onderwijs Wijzer biedt en ook over wat er niet bij Onderwijs Wijzer geboden wordt.
- Onderwijs Wijzer dient er voor te zorgen dat jeugdigen voldoende leren tijdens hun periode bij Onderwijs Wijzer, niet achterraken of juist hun achterstand inhalen. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de stamscholen en Onderwijs Wijzer. Indien stamscholen hierin onvoldoende bijdragen verwacht de inspectie dat Onderwijs Wijzer aan de bel trekt bij het samenwerkingsverband.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.	

Tijdens het toezicht begin 2022 concludeerde de inspectie dat de bestuurder goed zicht had op wat er goed ging binnen de organisatie en wat er beter moest. Er zou een PDCA-cyclus worden opgezet om te komen tot zichtbare verbeteringen. Echter nu, ruim anderhalf jaar later, ziet de inspectie onvoldoende verbetering en op sommige normen zelfs achteruitgang in de kwaliteit van hulp.

Uit de gesprekken met medewerkers komt een wisselend beeld naar voren over het ervaren werkklimaat. Een groot deel van de medewerkers die de inspectie heeft gesproken is tevreden over de aansturing van de locatiecoördinatoren en de bestuurder. Een aantal medewerkers die de inspectie heeft gesproken voelt zich onvoldoende gehoord en gezien en verwacht een grotere rol in de aansturing van met name de bestuurder. Een groot deel van de medewerkers geeft aan dat het facilitair onvoldoende ondersteund wordt, bijvoorbeeld bij reparatieverzoeken die lang duren. Tevens geeft een deel van de medewerkers aan dat uitbetalingen van uren of reistijd regelmatig te laat plaatsvindt. Dit zorgt voor onvrede, maar ook voor stress in verband met het betalen van vaste lasten, geven medewerkers aan. Niet alle medewerkers durven hun klachten te uiten naar de locatiecoördinatoren en de bestuurder. Medewerkers geven aan dat zij bang zijn hun baan te verliezen als zij zich kritisch opstellen. Op de werkvloer wordt deze onvrede wel onderling geuit en wordt er geroddeld. Het grootste gedeelte van de medewerkers die de inspectie heeft gesproken vertellen zichzelf niet met de roddels bezig te houden en de werksfeer als prettig te ervaren. Een aantal medewerkers geven aan dat de roddels wél een negatieve invloed hebben op de sfeer binnen de organisatie, op hoe medewerkers in hun werk staan en daarmee ook in de wijze waarop zij de jeugdigen begeleiden.



Onderwijs Wijzer heeft geen jongerenraad of cliëntenraad. Onderwijs Wijzer heeft geen ondernemingsraad. Sinds kort is gestart met het opzetten van een personeelsvereniging.

Onderwijs Wijzer heeft een registratiesysteem voor incidenten (MIC-meldingen). Uit het dossieronderzoek blijkt dat niet alle incidenten geregistreerd worden. De inspectie sprak met een medewerker, een jeugdige en de bestuurder over een incident dat een week voor het toezicht plaatsvond. Op basis van de gesprekken en het dossieronderzoek maakt de inspectie op dat de registratie van dit incident niet volledig is, er ontbreekt informatie over wat is voorgevallen. Tevens blijkt uit de gesprekken met medewerkers dat, net als tijdens het toezicht in 2022, incidenten weliswaar worden nabesproken, maar dat er geen incidentanalyse plaatsvindt.

Recent heeft zich een situatie voortgedaan die door Onderwijs Wijzer gemeld had moeten worden bij de inspectie. Pas na meerdere verzoeken van de inspectie heeft Onderwijs Wijzer melding gedaan.

Verbeterpunten

- Faciliteer een open meldcultuur, stel je als bestuurder hierbij als goed voorbeeld op.
- Zorg dat na een incident reflectie plaatsvindt middels een analyse, waarbij ook wordt gekeken wat voorafging aan het incident, met als doel van het incident te leren en incidenten in de toekomst te voorkomen.
- Zorg dat binnen de organisatie helder is welke gebeurtenissen op basis van de Jeugdwet gemeld moeten worden bij de inspectie.
- Om het lerend werkklimaat te vergroten is het van belang dat medezeggenschap (of in- en tegenspraak) vanuit medewerkers en jeugdigen een meer structurele plek krijgt binnen Onderwijs Wijzer. Daarnaast is het van belang dat de resultaten hieruit geborgd worden.

Norm 3.4		Oordeel
	De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.	

Onderwijs Wijzer is aangesloten bij Jeugdstem (voormalig AKJ). Op de website staat informatie over waar de vertrouwenspersonen van Jeugdstem voor zijn en hoe Jeugdstem te bereiken is. Onderwijs Wijzer is aangesloten bij de onafhankelijke klachtencommissie van Klachtenportaal Zorg. Op de website van Onderwijs Wijzer zijn de contactgegevens van de klachtencommissie duidelijk weergegeven. Op de website staat opgenomen dat als je je onvoldoende gehoord voelt in een gesprek met een medewerker je contact kunt opnemen met de coördinator of met de directie. Indien dit niet het gewenste resultaat oplevert kan je een klacht indienen bij de onafhankelijke klachtencommissie.

Verbeterpunten

- Jeugdigen en hun ouders hebben het recht om bij klachten rechtstreeks contact op te nemen met de klachtencommissie. Hier hoeft niet persé een gesprek met een coördinator of de directie aan vooraf te gaan. Dit dient duidelijk in de klachtenregeling te staan.

- Niet alle medewerkers die de inspectie gesproken heeft zijn op de hoogte van de klachtenregeling. De inspectie verwacht dat alle medewerkers van Onderwijs Wijzer op de hoogte zijn van de klachtenregeling, om zodoende de jeugdigen en hun ouders hierover actief te kunnen informeren.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Onderwijs Wijzer onaangekondigd uit op 12 september 2023. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Gesprekken met twee jeugdigen
- Een gesprek met de bestuurder
- Gestructureerde interviews met:
 - Tien pedagogisch medewerkers (begeleiders)
 - Eén gedragswetenschapper
 - Twee onderwijsassistenten
 - Twee locatiecoördinatoren
- De check van vijf dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van vijf dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en -beoordelingen. Hierbij was de bestuurder aanwezig. De inspectie heeft zelf de dossiers geselecteerd.
- Observaties van de verblijfruimten.
- Inzien van de volgende documenten:
 - Medewerkers overzicht
 - Cliëntenoverzicht

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl